

Tidsskriftets redaktør hadde høve til å se «Torvbjørnen» i arbeid på Jøamyrene i sommer og fikk et meget godt inntrykk av den. For å få den nærmere prøvd kjøpte myrselskapet straks en «Torvbjørn» som ble sendt til ingeniør Ordings torvanlegg i Nannestad til en upartisk bedømmelse. Ingeniør Ordings uttalelse er tatt inn nedenfor:

«Alle som har drevet med stikktorv vet at en praktisk måte å trille torven ut til tørkefeltet på har stor betydning for en lønnsom drift.

I «Torvbjørn», som undertegnede har hatt til prøve, har man fått et praktisk og billig transportmiddel for stikktorvtransporten for torvsjakt til tørkefelt. Den egner seg best for utlegg på myr eller noenlunde jevn fastmark.

«Torvbjørn» har følgende gode egenskaper:

1. Den er billig i anskaffelse.
2. Den trenger bare 1½" trilleplanker så trillingen blir lett.
3. Den går så lett at det kan benyttes kvinner og gutter til uttrillingen.
4. Den er lav og har plant lastebrett så torven kan behandles bedre og holder seg mere hel under utkjøringen.

«Torvbjørn» vil muligens også finne anvendelse ved transport av torvstrø til hesjer.

Apparatet bør muligens bygges noe solidere. Det er lett bygget, men det vil vise seg etter lengere tids bruk om det holder påkjenningen.

Lybæk pr. Dal st. 10. november 1941.

A. Ordning.
(sign.)

BRENNTORVPRODUKSJONEN I 1941.

RESULTATET av årets brenntorvproduksjon er imøtesett med atskillig interesse av alle som direkte eller indirekte berøres av brennelskrisen. Av produksjonstekniske grunner kan resultatet ikke foreligge komplett før sent på høsten da bergingen av torven mange steder fortsetter lenge framover. Over store deler av Østlandet var det i år så meget regn i august og første halvdel av september at en del torv først kom i hus eller ble stakket og tekktet i begynnelsen av oktober. Da det dessuten tar sin tid å få inn resultatene, har årets brenntorvstatistikk ikke kunnet avsluttes før nå.

Myrselskapet har også i år innhentet produksjonsoppgaver fra såvidt vites alle produsenter av maskintorv. For stikktorvens vedkom-

Tabell 1.

Fylkesvise oppgaver over brenntorvproduksjonen.

Fylke	Beregnet ordinær brenntorvproduksjon i m ³		Samlet brenntorvproduksjon 1941 i m ³	Ekstraordinær brenntorvproduksjon 1941 m ³	Maskintorvproduksjon 1941 m ³
	I alt	Herav maskintorv			
1	2	3	4	5	6
Østfold	—	—	21,850	21,850	16,750
Akershus	—	—	4,790	4,790	2,230
Hedmark	18,000	18,000	46,605	28,605	40,825
Opland	1,500	1,200	35,770	34,270	34,345
Buskerud	500	400	3,145	2,645	1,820
Vestfold	—	—	1,100	1,100	800
Telemark	—	—	—	—	—
Aust-Agder	—	—	815	815	615
Vest-Agder	2,000	—	4,000	2,000	—
Rogaland	150,000	1,000	375,000	225,000	17,605
Hordaland	130,000	—	156,000	26,000	2,000
Sogn og Fjordane	50,000	—	57,500	7,500	—
Møre og Romsdal	165,000	—	185,000	20,000	10,000
Sør-Trøndelag	245,000	—	245,000	—	—
Nord-Trøndelag	55,000	—	82,400	27,400	—
Nordland	380,000	—	446,500	66,500	—
Troms	167,000	—	167,000	—	—
Finnmark	97,700	—	118,060	20,360	—
Sum	1,461,700	20,600	1,950,535	488,835	126,990

mende er innhentet oppgaver fra alle kjente nyanlegg i Øst- og Sør-Norge, og dessuten fra noen større anlegg ellers i landet som produserer torv til salg. Når det gjelder produksjon av stikktorv hos de mange tusen torvprodusenter på Vestlandet, i Trøndelag og Nord-Norge, er det innhentet produksjonsoppgaver gjennom fylkenes brenselstyrekomiteer som har angitt produksjonen i prosent i forhold til et normalårs torvproduksjon. For Finnmark fylkes vedkommende har torvmestrene avgitt oppgavene. Et sammendrag av resultatene er meddelt i tabell 1.

Før vi går over til å behandle årets produksjon skal vi se litt på hvordan oppgavene over den såkalte ordinære torvproduksjon er fremkommet.

Landbruksdepartementet regner at ca. 10 % av Norges befolk-

Tabell 2.

Fylkesvis oppgave over maskintorv

Statistikken omfatter så vidt vites alle landets maskintorv

Fylke	Produksjonens størrelse i m ³			Av torven solgt m ³					
	Ma- skin- torv	Stikk- torv	I alt torv	Til industribehov			Til borgerlig behov		
				Ma- skin- torv	Stikk- torv	I alt til indu- stri- behov	Ma- skin- torv	Stikk- torv	I alt til bor- gerlig behov
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Østfold	16,750	5,100	21,850	14,800	4,100	18,900	1,950	1,000	2,950
Akershus	2,230	2,560	4,790	300	340	640	1,910	2,210	4,120
Hedmark	40,825	5,780	46,605	2,750	90	2,840	34,855	5,590	40,445
Opland	34,345	1,425	35,770	21,770	500	22,270	11,225	195	11,420
Buskerud	1,820	1,325	3,145	1,050	950	2,000	770	225	995
Vestfold	800	300	1,100	—	—	—	800	300	1,100
Telemark	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aust-Agder	615	200	815	380	200	580	235	—	235
Rogaland	17,605	3,150	20,755	7,855	2,420	10,275	9,580	580	10,160
Hordaland	2,000	800	2,800	—	—	—	2,000	800	2,800
Møre og Romsdal	10,000	—	10,000	—	—	—	10,000	—	10,000
Nord-Trøndelag ..	—	15,000	15,000	—	—	—	—	15,000	15,000
I alt	126,990	35,640	162,630	48,905	8,600	57,505	73,325	25,900	99,225

ning ordinært bruker torv som brensel.*) Denne oppgave er bygget på opplysninger som ble innhentet hos landets samtlige offentlige og halvoffentlige distriktsfunksjonærer for land- og skogbruk.

Etter folketallet og ved et gjennomsnittlig forbruk av 5 m³ tørr torv pr. person pr. år har vi et årlig torvforbruk av 1,473,970 m³ eller avrundet 1,5 mill. m³. Rasjoneringstillingen pr. 7. 10. 1939 (resultat: 2,947,936 personer) er da lagt til grunn for beregningen.

Beregnes torvforbruket etter Det statistiske sentralbyrås telling i 1937, kommer vi fram til et lignende tall**). Oppgavene over den ordinære brenntorvproduksjon i tabell 1, rubrikk 2, grunner seg delvis på Sentralbyråets oppgaver og delvis på det materiale som Jordvernkomiteen og Myrselskapet har samlet inn. For Finnmark er

*) Ivar Ruden: Norsk Brensel — Landbruksdepartementets småskrift nr. 39, 1935.

***)Jfr. Medd. fra D. N. M. hefte 6, 1939 og hefte 1, 1941.

produksjonen m. v. i 1941.

anlegg og dessuten en del nye, større stikkortorvanlegg.

I alt so'gt torv	Antall maskiner i bruk													Antall bedrifter			
	Torvmaskiner (nr.)							Driftsmaskiner						Maskintorv- anlegg	Kombinerte anlegg	Stikkortorvanlegg	I alt
	Ham Jern	Svedala	Ådals Bruk	Myren	Skretting og Vigre	Andre	I alt brenn- torvmaskiner	Lokomobiler	Oljemotorer			Elektrisk motor	I alt				
									Råolje	Petroleum	Bensin						
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
21,850	2	2	1	1	—	1	7	1	1	3	—	2	7	4	2	4	10
4,760	—	—	4	—	—	—	4	1	—	1	—	2	4	3	1	4	8
43,285	1	5	22	—	—	—	28	11	3	1	—	13	28	19	1	6	26
33,690	1	4	16	1	—	1	23	1	1	3	5	13	23	14	—	7	21
2,995	—	1	—	2	—	1	4	—	—	—	3	1	4	1	2	5	8
1,100	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
815	—	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	1	2	1	1	—	2
20,435	3	1	1	—	10	5	20	—	1	7	2	10	20	9	5	—	14
2,800	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	1
10,000	2	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	3	3	1	—	—	1
15,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
156,730	9	13	46	6	10	9	93	15	6	15	10	47	93	53	13	29	95

benyttet oppgavene fra Statens torvmestre*). Tallene er avrundet til nærmeste 100 m³.

Den ordinære brenntorvproduksjon ifølge sistnevnte kilder utgjør 1,461,700 m³ og er alt overveiende stikkortorv. I vanlige år produseres maskintorv bare i almenningene på Hedmark og ved noen få høyfjellshoteller og meierier i Opland og Buskerud fylker samt ved et anlegg på Jæren. Den samlede maskintorvproduksjon dreier seg bare om ca. 20,000 m³ pr. år (tabell 1, rubrikk 3).

Årets torvproduksjon er beregnet til i alt 1,950,535 m³. Dette er en økning på 488,835 m³ i forhold til ordinær produksjon. Det er Rogaland fylke som har største æren av dette forholdsvis gode resultat. Her angir fylkesforsyningsnemnda årets torvproduksjon til ca. 250 % i forhold til et normalårs. For Sør-Trøndelag og Troms fylkers vedkommende oppgis årets produksjon noenlunde å tilsvare et normalårs, for øvrig er det en økning i de fleste fylker. Tele-

*)Årsmelding for Det norske Skogvesen 1939.

mark er det eneste fylke hvor det ikke har vært produsert brenntorv i år. Et stikkorvanlegg som ble satt i gang i fjor og hadde en produksjon av 700 m³, kom ikke i gang i år grunnet mangel på arbeidskraft.

I tabell 1, siste rubrikk, er tatt inn fylkesvise oppgaver over maskintorvproduksjonen i 1941. I alt er produsert 126,990 m³ maskintorv (inklusive torvbriketter). Hedmark og Opland fylker står best når det gjelder maskinell torvdrift.

En mer detaljert oppgave over maskintorvproduksjonen finnes i tabell 2. Her er også oppført produksjonen av stikkorv ved en del såkalte kombinerte anlegg, altså slike som driver både med framstilling av maskintorv og stikkorv. Videre er tatt med nye, større stikkorvanlegg som vesentlig produserer torv for salg. Den samlede produksjon for alle disse anlegg (i alt 95 bedrifter) er 162,530 m³ tørr torv (rubrikk 4).

Det er videre innhentet oppgaver over hvor meget av ovennevnte torvkvantum som var solgt da produsentene avga sine oppgaver omkring 1. november i år. Oppgavene viste at i alt 96 % var solgt eller disponert, herav 35 % til industrielle bedrifter og 61 % til dekking av borgerlig behov. De gjenstående 4 % er overveiende torv som av en eller annen grunn ikke kan leveres før neste vår.

Av de 95 bedrifter som er med i tabell 2 er 53 rene maskintorvanlegg, 13 er kombinerte maskintorv- og stikkorvanlegg og 29 er rene stikkorvanlegg. I alt 11 bedrifter melder om sterkt redusert eller ingen produksjon på grunn av manglende arbeidskraft, 1 bedrift fikk torvmaskinen for sent, 1 bedrift manglet petroleum til driftsmaskinen og 1 kom ikke i gang på grunn av at telen sto altfor lenge i myra.

Ved samtlige 66 maskintorvanlegg er det i alt 93 torvmaskiner, men bare 88 har vært i drift i 1941. Det er Aadals Bruks maskiner som dominerer i antall. Fordelingen av maskintypene framgår av rubrikkene 12—17 i tabellen. Som driftsmaskiner er i 47 tilfelle brukt elektriske motorer, i 15 tilfelle lokomobiler, i 31 tilfelle forskjellige typer av ojemotorer (heri medregnet de 5 maskiner som ikke har vært i bruk i år).

Den gjennomsnittlige produksjon ved de anlegg som har vært i drift er 1848 m³. Pr. torvmaskin som har vært i drift er produsert gjennomsnittlig 1443 m³. Dette er en altfor liten produksjon, som altså først og fremst skyldes manglende arbeidshjelp, men dessuten at en rekke anlegg kom sent i gang på grunn av televanskeligheter, og fordi flere av de nye anlegg hadde store vanskeligheter med å skaffe diverse nødvendig materiell.

Det er nevnt foran at brenntorvproduksjonen i år har hatt store vanskeligheter å kjempe med, og at dette har hemmet produksjonen ganske sterkt. Når resultatet allikevel tilnærmet er blitt det som vi kalkulerte med i vår, ca. 2 mill. m³ tørr torv, så skyldes dette i første rekke den store interesse for saken som produsentene

har vist. Dette gjelder ikke minst de nye produsenter som er kommet med i fjor og i år. Vi har eksempler på nye anlegg som allerede første år med 2 torvmaskiner er kommet opp i en produksjon av ca. 10,000 m³ maskintorv på tross av vanskelige driftsforhold. Og et enkelt stikkortvanlegg har klart å produsere 15,000 m³ første år det er i drift. Bak slike resultater ligger så stor personlig innsats at det avtvinger den største respekt.

Aa. L.

NYE MEDLEMMER 1941.

Livsvarige:

Christianssands Bryggeri, A/S, Kristiansand S.
 Halmrast, A., gårdbruker, Halmrast gård, Skrukli, Søndre Land.
 Holm, Arnt, godseier, Elingård, Onsøy.
 Ingerø, Karl, ingeniør, Holtegaten 22, Oslo.
 Kiær, Ajas, Fredrikstad.
 Kiær, Hans T., ingeniør, Fredrikstad.
 Mosemyren Torvstrølag, Grunder i Solør.
 Ræder, J. G. dr. med., Gire gård pr. Bromma st.
 Sløgedal, Haakon, beitekonsulent, Holum pr. Mandal.
 Torp Brugs Aktieselskap, Fredrikstad.
 Union, Aktieselskabet, Postboks 409, Oslo.
 Åmot kommune, Rena.

Årsbetalende:

Aas, Oskar, disponent, Reinsvoll st.
 Alhaug, A., skogforvalter, Mo i Rana.
 Andersen, Birger Eivind, Hagen, Bøn st.
 Arntzen, Einar, maler, Fjellhaug p. å., Nord-Odal.
 Bang, Per, Mesnali p. å.
 Berglund, Kaare, agronom, Laksvatn, Balsfjord.
 Bratberg, Leif, gårdbruker, Helgum, Gran, Hadeland.
 Burås, Rolf, Varud, Dal st.
 Dahl, E., gårdbruker, Heradsbygd.
 Dahl, Otto, gårdbruker, Forland, Tyssvær pr. Haugesund.
 Dall, Hans Chr., direktør, Kristiansund N.
 Departementet for Arbeidstjeneste og Idrett, Planavdelingen, Dronningens gate 14¹¹, Oslo.
 Det Nordenfjeldske Teglverk, A/S, Nedre Slottsgate 10, Oslo.
 Egeberg og Egers, A/S, Moss.
 Eliassen, Jørgen, Reinsvoll st.
 Elton, Halfdan, gårdbruker, Raufoss.
 Flatseth, Sverre, gårdbruker, Vestnes.
 Fletre, N., landbrukskandidat, Rogaland Arbeidsfylking, boks 145, Stavanger.